

In de rubriek 'Over de schouder van' kijken we meer bij werkzaamheden of (productie)processen in de periferie van de akkerbouw. Deze keer: de kunstmeststrooierkeurmeester.

Strooi met verstand

Een goed afgestelde kunstmeststrooier beperkt verspilling van kostbare kunstmest. Dave Ryan adviseert akkerbouwers hoe zij hun strooier het beste kunnen gebruiken.

Door: Stefan Buning
Fotografie: Anouk Hebing

De kunstmeststrooier, van welk merk dan ook, heeft voor Dave Ryan geen geheimen. Twaalf jaar was hij in dienst bij Vicon, waar hij aan de ontwikkeling van strooiers werkte. Zes jaar geleden begon hij onder de naam R&D strooier afstel & advies voor zichzelf als onafhankelijk keurmeester van kunstmeststrooiers. Jaarlijks neemt hij ongeveer 400 machines onder handen. Ryan gaat daarbij grondig te werk. Hij neemt uitgebreid de tijd om boeren te adviseren hoe zij hun kunstmest zo efficiënt mogelijk kunnen aanwenden. Vandaag is hij bij Ton en Marco Buijs in Dirksland. Daar keurt hij een Vicon RS-XL EDW. De dynamische en gps-gestuurde weegstrooier is nieuw op het bedrijf en de eerste keuring wordt de akkerbouwers gratis aangeboden door Vicon.

Als eerste onderdeel van de keuring loopt de keurmeester samen met de eigenaren rond de kunstmeststrooier om alle belangrijke onderdelen van de machine te bespreken. Ryan staat stil bij de functie van de strooischrijven, de mengers en het rotaflow-systeem, waarmee de strooier is uitgerust. Dit is een hendel die boven elke strooischijf zit en waarmee de gebruiker het instroommoment bepaalt. Met de hendels geeft hij zo de strooibreedte aan. Nadat hij alle basisonderdelen van de strooier heeft besproken, pakt Ryan de fractiemeter, een doorzichtige bak van plastic met vier vakken en drie zeven. Dit ogenschijnlijk onbeduidend en bij Vicon standaard meegeleverde accessoire is van cruciaal belang voor een goede afstelling, legt de keurmeester uit. „Hiermee meet je de gemiddelde korrelgrootte van de kunst-

mest. Dit is bepalend voor het strooibeeld. Hoe groter de korrels en hoe compacter de kunstmest, hoe verder je die kunt strooien. Vergeet de naam van de kunstmest en kijk naar fysieke eigenschappen.” Volgens hem gaan boeren vaak in de fout bij het afstellen van de strooier. „Het feit dat ze de juiste hoeveelheid per hectare hebben gestrooid, zegt nog niets over de verdeling daarvan. Dat zijn twee zaken die losstaan van elkaar.”

Hij scheidt het bovenste vak van de fractiemeter vol met de magnesiumnitraat die Buijs speciaal voor de test in de strooier heeft gedaan en schudt het bakje een paar seconden. De magnesiumnitraat heeft een samenstelling van 90 procent 3,3 millimeter en 10 procent 2,2 millimeter. „Aan de hand van de met de kunstmeststrooier meegeleverde strooitabel kan de gebruiker de strooier nu instellen. Akkerbouwers die geen strooitabel hebben, kunnen de gewenste instelling van de strooier op de internetsite van de kunstmeststrooierproducent opzoeken”, legt de keurmeester uit. Ryan test de strooier met een rijsnelheid van 8 kilometer per uur, een werkbreedte van 21 meter en een strooihoeveelheid van 300 kilogram per hectare. Deze gegevens voert hij in op de display van de strooier in de trekker. De elektrische spindels, die de doorstroming van de kunstmest bepalen, stelt hij in op stand 45. De beide hendels van het strooibreedte-bepalende rotaflow-systeem stelt Marco Buijs in op stand N. Bovendien controleert hij of de strooier, volgens voorschriften, vlak staat.

Alles alle instellingen volgens de strooitabel kloppen, voert Ryan de strooitest uit. Buijs laat de schotels met een voorgeschreven toerental van 840 omwentelingen per minuut draaien en rijdt voorzichtig over de bakken die de keurmeester over het land heeft uitgezet. Ryan verzamelt de kunstmest, bekijkt nauwkeurig de hoeveelheid in elk buisje en verwerkt deze gegevens in de computer. Op het scherm van de computer komt het trapeziumvormig strooibeeld duidelijk naar voren. De nieuwe kunstmeststrooier heeft op een breedte van 21 meter een variatiecoëfficiënt - de maat voor de afwijking - van 3 procent. Ryan is tevreden. „Dat is heel goed”, concludeert hij. „De norm is een variatiecoëfficiënt van minder dan 15 procent.” Met het plakken van een keuringssticker met het predikaat 'goedgekeurd' voldoet de strooier de komende drie jaar aan de eisen.

HET TESTEN VAN EEN STROOIER IN ZES STAPPEN:

1. Kunstmeststrooierkeurmeester Dave Ryan (rechts) bespreekt de onderdelen van de nieuwe Vicon met de eigenaren Marco (links) en Ton Buijs.
2. Dave Ryan bepaalt de fractionering van het magnesiumnitraat met een fractiemeter. De kunstmest bestaat uit 90 procent met een grootte van 3,3 millimeter en 10 procent met een grootte van 2,2 millimeter.
3. Samen met Marco en Ton Buijs zoekt Ryan de instellingen op van de kunstmeststrooier in de strooitabel.
4. Door middel van een strooitest beoordeelt de keurmeester de nauwkeurigheid van de strooier.
5. Ryan bepaalt hoe de strooier de kunstmest heeft verdeeld.
6. De computer geeft het trapeziumvormig strooibeeld mooi weer. De machine voldoet met een variatiecoëfficiënt van 3 procent ruim aan de norm.